

روایت «غربت فلسطین» در افق

مجموعه تلویزیونی «غربت فلسطین» سریالی ۳۱ قسمتی است که به وقایع قبل از اشغال این کشور یعنی استعمار انگلیس و سپس فراهم شدن مقدمات اشغال به دست صهیونیست‌ها می‌پردازد. قصه این مجموعه تلویزیونی که هر شب ساعت ۲۳ روی آنتن شبکه افق می‌رود از دهه ۸۰ میلادی آغاز شده و تا روز نکسه سال ۱۹۶۷ ادامه دارد. روز نکسه یا یوم النکسه سالروز شکست کشورهای عربی در جنگ شش روزه با اسرائیل است.

رویکرد

نگاهی به برنامه‌سازی تلویزیونی در حوزه کتاب

کاش همیشه پای یک کتاب در میان باشد

شاید یکی از مهم‌ترین منابعی که می‌تواند اطلاعاتی از کتاب‌های روز و تازه منتشر شده را در اختیار علاقه‌مندان قرار دهد تلویزیون باشد. این بحث با‌رها از سوی ناشران مطرح شده و با‌رها اشاره کرده‌اند که تلویزیون با معرفی کتاب نقش مهمی در بازار کتاب ایفا خواهدکرد. استقبال ناشران و مخاطبان از چنین برنامه‌هایی نشان می‌دهد این تلاش در دوره تحولی رسانه‌ملی باید بیش‌تر از اینها افزایش یابد؛ چه بسا این‌گونه معرفی کتاب از برگزاری چندین نمایشگاه هم مؤثرتر باشد و نیاز آن‌هایی را که می‌خواهند از تازه‌های نشر با خبر شوند به‌راحتی مرتفع کند. برنامه‌ریزی برای تداوم چنین برنامه‌هایی یکی از نکاتی است که در این راه باید مورد توجه قرار بگیرد. تلویزیون می‌تواند با اطلاع‌رسانی مناسب، بینندگان را به خریدن و خواندن کتاب‌های پرفروش تشویق کند. این اتفاق می‌تواند در بخش پیام‌های بازگانی تلویزیون هم بیفتد. همان‌طور که تلویزیون کتاب‌های تست‌زنی، کمک‌آموزشی و آمادگی برای آزمون‌های سراسری را تبلیغ می‌کند، می‌تواند پرفروش‌ترین کتاب‌های هر ماه بازار نشر را روی آنتن معرفی و تبلیغ کند. در هر صورت اتفاقی که باید برای کتاب در صداوسیما بیفتد، این است که کتاب باید از طریق این رسانه وارد زندگی و سبد خرید مردم شود. تلویزیون می‌تواند با برنامه‌های متنوع با محوریت کتاب یا گنجاندن بخش‌هایی مربوط به کتاب در برنامه‌های ترکیبی صبحگاهی و عصرگاهی کاری کند که مردم در وجود خود احساس نیاز کنند و خانواده‌ها بدانند اگر برای فرزندان خود کتاب می‌خرند، هزینه اضافی نکرده‌اند، بلکه فرهنگ‌سازی کرده و آینده فرزند خود را در راه درست پیش برده‌اند.

راضیه تجار، از نویسندگان بنام ایرانی معتقد است که بسیاری از خانواده‌ها از طریق تلویزیون آموزش می‌بینند. نویسنده «آرام شب به خیر» توضیح می‌دهد: دعوت از نویسنده و معرفی کتاب‌های خوب از طریق تلویزیون و همچنین نقد آثار از طریق این رسانه می‌تواند در توسعه فرهنگ کتابخوانی مؤثر واقع شود. نویسنده کتاب «اسم تو مصطفاست» تأکید می‌کند: تلویزیون می‌تواند سهم عمده‌ای در بازگرداندن فرهنگ کتابخوانی به میان مردم داشته‌باشد. به شرط آن‌که هم تعامل خوبی با ناشران و هم با نویسندگان داشته و با دعوت از آنها بتواند رسالت فرهنگی خود را به سرانجام برساند.

تجار بر این باور است که هم‌اکنون مشکلات بسیاری گریبانگیر صنعت نشر شده‌است و ناشران بسیاری قدرت توزیع و پخش کتاب را ندارند. در این زمان قطعا به همان میزان مردم نیز برای یافتن کتاب مورد نظر خود با مشکل مواجه خواهندشد. پس در این میان لازم است رسانه‌ای همچون رسانه ملی نقش واسطه‌ای داشته حداقل با معرفی کتاب‌های مناسب در همه مقاطع سنی، هم باری از دوش صنعتگران هنرمند و هنردوست بردارد و هم با دعوت از نویسندگان بنام ادبیات ایران، نقطه آغازینی برای تعامل گسترده با جامعه ادبی کشور برای خود تعریف کند.

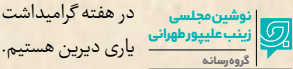
کتابخوانی نیاز به جریان‌سازی دارد

یدا... گودرزی، مدیر گروه فرهنگ و تمدن رادیو ایران یکی از دغدغه‌های رسانه را معرفی کتاب‌های مفید عنوان می‌کند و به جام جم می‌گوید: شبکه رادیویی ایران در طول سال برنامه‌های خاصی را برای معرفی کتاب و ترویج کتابخوانی در سطح جامعه برنامه‌ریزی می‌کند که از آن میان می‌توان به تولید برنامه‌های «تالار آینه» و «باغ هنر» اشاره کرد. وی تصریح می‌کند: شبکه رادیویی ایران حتی در جشنواره رسانه و کتاب توانست عنوان بهترین شبکه در خصوص معرفی کتاب را به خود اختصاص دهد که این موضوع بیانگر اهمیت دادن مدیران و برنامه‌سازان این شبکه به کتاب و معرفی آن است. گودرزی می‌افزاید: برنامه‌هایی که حتی به صورت عام برای شنوندگان

بخش می‌شود، بخش‌هایی را با عنوان معرفی کتاب در برنامه خود دارند که می‌توان از برنامه پرمخاطب «راه شب» یاد کرد که همیشه به این موضوع توجهی خاص داشته‌است.

این شاعر و ترانه‌سرا با اشاره به مشکلات معرفی کتاب در رسانه تأکید می‌کند: هنوز مسئولان حوزه نشر، توزیع و تولید کتاب نتوانسته‌اند ارتباط خوبی با رسانه داشته باشند و حتی خودشان برای معرفی کتاب یا ترویج فرهنگ کتابخوانی سیاست‌گذاری کنند تا رسانه‌ها نیز بتوانند در این حوزه برنامه‌ریزی کنند.

مترجم کتاب «آواز در دستگاه عشق» اضافه می‌کند: با توجه به برگزاری نمایشگاه کتاب تهران، همیشه شبکه رادیویی ایران در نمایشگاه حضور پیدا می‌کند و برنامه‌هایی را به صورت زنده برای شنوندگان پخش می‌کند که با استقبال شنوندگان و نویسندگان مواجه می‌شود. گودرزی در پایان تأکید می‌کند: رادیو ایران سال گذشته پیشنهادی فراگیر مبنی بر تاسیس کتابخانه ملی مجازی را پیشنهاد داد تا ایرانیان در سراسر جهان بتوانند از کتاب‌های آن استفاده کنند. امسال نیز این پیشنهاد را پیگیری می‌کنیم.

نوشین مجلسی
رئیس‌جمهوری
کتابخانه

در هفته گرامیداشت یاری دیرین هستیم. یاری پنددان و خوش‌بین که با پاسداشت مقام آن در اشکال مختلف همچون شعرو... سعی فرهنگ دوستان

بر این است که از کودکی انسان را با آن مانوس کنند. «کتاب» به مثابه رسانه این روزها با گسترش رسانه‌های متنوع هنوز در قید حیاتی مبارک است و گرچه در قالب دیجیتال هم به بازار عرضه می‌شود یا با رسانه‌های دیگر همچون رادیو و تلویزیون بده‌بستان دارد اما برای بسیاری همچنان نخستین انتخاب در رفافت است.

همان‌طور که اشاره شد سیمافصدا هر دو تلاش داشتند در قالب‌هایی همچون سریال‌های نمایشی یا برنامه، مدرسان حفظ این مهم در سبد فرهنگی خانواده‌ها باشند و همان قدر که خود این رسانه‌ها برای تولید محتوا از محضر کتاب بهره می‌برند، همان اندازه هم به ترویج کتابخوانی بپردازند و مبلغ آن در جامعه باشند.

در این مسیر برنامه‌هایی به صورت ویژه در هفته کتاب، زمان برگزاری نمایشگاه کتاب یا به صورت روتین در سال راهی آنتن رادیو و تلویزیون یا در تلویون یا گذاری می‌شوند.

در نوشتار پیش‌رو نگاهی به برخی از این برنامه‌ها داشتیم و از جایگاه کتاب در در این رسانه‌ها گفتیم. همچنین با برخی از دست‌اندرکاران این حوزه از جمله مجید صراف مدیر شبکه

تلویزیون اینترنتی کتاب، محمدحسین الفت‌پور تهیه‌کننده

مجموعه «نقاشی نقاشی» و... گپ زدیم.

شاید در این مجال نشود از تمام برنامه‌هایی بگویم که در رادیو و تلویزیون با محوریت کتاب و کتابخوانی روی آنتن رفتند اما می‌توان به برخی از آنها اشاره کرد و به معرفی تعدادی از برنامه‌های تازه رادیو،

تلویزیون و تلویبون هم پرداخت.

زندگی در حوالی کتاب

از برنامه‌های تازه مرتبط با هفته کتاب، «حوالی کتاب» است. ویژه‌برنامه زنده حوالی کتاب همزمان با شروع سی‌ویکمین دوره هفته‌کتاب از ۲۳ آبان روی آنتن رفته و به مدت یک هفته هر روز ساعت ۱۵ و ۳۰ دقیقه از شبکه تهران پخش می‌شود. این ویژه‌برنامه از

روز شروع این جنگ یعنی ۵ ژوئن، هرسال به عنوان یادروز به اشغال درامدن بخشی از سرزمین‌های فلسطین، اردن و سوریه توسط اسرائیل، زنده نگه داشته می‌شود. این سریال درباره روستایی نزدیک منطقه حیفاست که بیشتر اهالی آن کشاورز هستند و با ورود نیروهای انگلیسی زمینه‌ای برای فروش زمین‌های فلسطینی به اسرائیلی‌ها به وجود می‌آید. غربت فلسطین محصول سال ۲۰۰۵ سوریه است و حاتم علی، کارگردان

و ولید سیف، نویسنده آن هستند. جمال سلیمان و خالد ناجا از بازیگران این سریال به شمار می‌روند که به ترتیب برنده جایزه بهترین بازیگر نقش اول و دوم مرد از جشنواره‌ای در مصر شدند. حسین خدادادیگی علاوه بر سرپرستی گویندگان این سریال، صدایشگشی نقش جمیل عواد، بازیگر نقش ابوعمری علی را هم برعهده داشته است. این سریال با توجه به اتفاقات روز غزه و جنایات رژیم صهیونیستی، از شبکه افق پخش می‌شود.

استودیوی شبکه کتاب با اجرای مرتضی پرتیان به مدت ۲۰ دقیقه به

رویدادهای مهم فرهنگی هفته‌کتاب می‌پردازد. ویژه‌برنامه حوالی کتاب با شعار «آینده خواندنی است» با بخش‌هایی مانند گفت‌وگو با اهالی کتاب (نویسندگان، ناشران، مروجین کتاب و...) معرفی تازه‌های کتاب، گزارش از فعالیت هفته‌کتاب در کشور و... پخش می‌شود. ترویج فرهنگ کتابخوانی و مطالعه یکی از اهداف این برنامه فرهنگی است که در هشت قسمت به‌طور همزمان از شبکه تهران و شبکه اینترنتی کتاب روی آنتن می‌رود.

ترویج استفاده کودکان از کتابخانه

مجموعه «نقاشی نقاشی» شبکه پویا از آثاری است که مخاطبان را به بهره‌بردن از کتابخانه ترغیب می‌کند. برنامه‌های «ببین و بدون»

هم از شبکه نهال ویژه‌برنامه‌ای را برای هفته‌کتاب دارد.

محمدحسین الفت‌پور^۳ تهیه‌کننده مجموعه نقاشی نقاشی است که فصل ۲۵ این کار روی آنتن شبکه پویاست. وی در گفت‌وگو با جام‌جم درخصوص اهدافی که از ساخت این برنامه با محوریت استفاده از کتابخانه دنبال می‌کند، می‌گوید: سری جدید این برنامه که در حال حاضر روی آنتن است با حمایت نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور تولید شده‌است. ما سعی کردیم در این برنامه با توجه به اهداف نهاد کتابخانه‌ها ترویج استفاده از کتابخانه را داشته‌باشیم. وی در ادامه عنوان می‌کند: در این فصل کارنامه ماهیت برنامه را در قالب برنامه‌سازی تغییر دادیم. شخصیت‌های برنامه را هم تغییر دادیم. ضمن این‌که قالب رئال انیمیشن را برای این فصل انتخاب کردیم. این فصل در ۱۹۵ قسمت تولید و با این محوریت ساخته شده‌است.

الفت‌پور درباره شخصیت‌های اصلی این مجموعه توضیح

می‌دهد: اوس حبیب و گردو شخصیت‌های اصلی این مجموعه هستند که محتوایی مرتبط با محوریت فصل جدید را به بچه‌ها ارائه داده‌ایم و همچنین در یکی دو میان برنامه به ترویج و استفاده کودکان از کتابخانه پرداختیم. موضوعاتی مثل خوب دیدن، خوب شنیدن و توجه به اطراف را در این برنامه مدنظر قرار داده‌ایم.

وی درباره بازخورد و تاثیر برنامه روی کودکان

بیان می‌کند: ما بازخوردهای جالبی از مخاطبان مان داشتیم. البته در نمایشگاه کتاب امسال در اردیبهشت‌ماه اوس حبیب را بردیم و با استقبال خوبی از جانب کودکان روبه‌رو شد و بازخورد خوبی از بچه‌ها گرفتیم.

کتابخانه‌ای به و

رادیو، تلویزیون و تلوی

راه

با هم بخوانیم

معرفی کتاب در برنامه‌های مختلف رادیویی و تلویزیونی از دیرباز رسم بوده‌است. برخی برنامه‌ها که به ظاهر ارتباطی هم با حوزه کتاب نداشتند این رسم را به‌جا آوردند. علاوه بر این برنامه‌ای با عنوان کتاب خوب روی آنتن شبکه تهران است که آیینی کوتاه کتابی را برای مخاطبان معرفی می‌کند. برای مثال به‌نازک «خط مقدم» درباره شهید حسن طهرانی مقدم معرفی و طریقه تهیه آن به

و اما امروز چه خبر؟

مجله صبحگاهی شبکه آموزش سیما با موضوعات فرهنگی سبک زندگی و مرور مهم‌ترین خبرهای روز روی آنتن می‌بخشی از این برنامه بسته‌های خبری درباره رویدادهای و هنری به مخاطبان ارائه و پیشنهادهای فرهنگی مثل تئاتر و... هم مطرح می‌شود. معرفی کتاب هم گاهی در ایر همراه مخاطبان است.

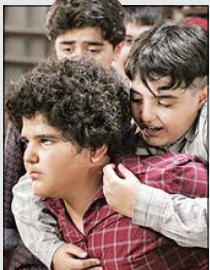
تورق جلدوم

برنامه «جلد دوم» در بستر شبکه تلویویی کتاب در با نویسنده یک کتاب، به حاشیه‌های تولید آن می‌پی‌آیم‌های تولیدی این برنامه یک‌ساعته سری به محل کار نویسنده زده می‌شود و با او درباره خودش، خانواده و دوس یک فضای صمیمی گفت‌وگو می‌کنند تا مخاطبان با سبک

و شیوه نوشتن وی آشنا شوند. داخل استودیوی برنامه هم مجری دریا کتاب‌های آن نویسنده حرف می‌زند.

نذر کتاب سوادیاران

مجموعه «سوادیاران» به کارگردانی عبدالرضا فیروزان با محوریت سو و اهمیت آن ساخته شده است که فصلی از آن روی آنتن شبکه سیماست. در این سریال که می‌شود گفت به نوعی محتوایی موضوع کتاب دارد، قسمتی به موضوع نذر کتاب اختصاص که در هفته‌کتاب روی آنتن رفت.

سبک زندگی در دهه ۴۰

مجموعه «حکایت‌های کمال» برگرفته از کتاب حکایت‌های کمال اثر محمد میرکیانی، مجموعه‌ای پنج جلدی است که نویسنده در آنها به شرح داستان‌هایی کوتاه در باب سبک زندگی مردم، نوع آداب و رسوم و فرهنگ پذیرفته شده در جامعه دهه ۴۰ و مسائل سیاسی

و اجتماعی رایج در این عصر می‌پردازد. یک گروه از نویسندگان شامل سیدحسین امیرچغانی، نسیم عرب‌امیری، آزاده محسنی و کریم خودسیانی بخشی از داستان‌های کتاب حکایت‌های کمال را تبدیل به فیلمنامه کردند و قدرت... صلح‌میرزایی آن را ساخت. محمود پاک‌نیت، حمید ابراهیمی، نگار عابدی، شهرام عبدلی، فلور نظری و... در این سریال اییزودیک حضور داشتند. داستان‌های کتاب حکایت‌های کمال برای طیفی از مخاطبان کودک و نوجوان جذابیت دارد. در برگردان سریالی هم مخاطبان از گروه‌های مختلف سنی با آن همراه شدند. قرار بود ادامه این سریال هم در فصلی دیگر ساخته شود اما هنوز خبری در این باره مطرح نشده است

بنجره

سفری به گذشته خانواده

سریال «عشق‌گمشده» را می‌توان یکی از آثار اقتباسی نام برد که برگرفته از رمان «سبب‌بلورین» نوشته مینو کریم‌زاده است و با نگاهی دقیق‌تر بی‌شباهت به رمان «ربکا» نوشته دافنه دوموریو و فیلم‌هایی که از آن به تصویر کشیده شده نیست. با این تفاوت که عشق‌گمشده سفری به گذشته دارد و این قصه آشنا را در میان بازخوانی خاطرات مادر شخصیت اصلی تعریف می‌کند. ایفاگر شخصیت مادر در فلاش‌بک‌ها و همچنین دختر او، بهنوش طباطبایی است. با این انتخاب مشترک رگه‌هایی از تشابه در سرنوشت این دو شخصیت بیشتر معنا پیدا و مخاطبان را با خود همراه می‌کند. تفاوت تصور از زندگی مشترک و مواجه‌شدن با حقیقت آن و بازشدن پای بازمانده‌هایی از روزهای تلخ گذشته به امروز، همه از پیوند سرنوشت این مادر و دختر خبر می‌دهد.

این سریال تلویزیونی از آثاری در ادبیات انگلستان و ادبیات فارسی اقتباس شده که خودش باعث می‌شد فیلمنامه بر بستر خوبی ساخته شود و مخاطبانی که با این آثار آشنا هستند برای تماشای نسخه تصویری آن ترغیب شوند. همچنین کسانی که تا آن زمان خواننده این قصه‌ها نبودند، با سریالی مواجه بودند که طرح کلی آن بر پایه ادبیات داستانی استوار بود.

ماجرای قهرمان کردستان

در میان قصه‌های تلویزیونی که در پیوند با کتاب روی آنتن رفتند، می‌توان به سریال «سوران» اشاره کرد که از کتاب «عصرهای کریسکان» نوشته کیانوش گلزار راغب اقتباس شده است. این کتاب سرگذشت واقعی و عجیب جوانی به نام سعید سردشتی را روایت می‌کند که بیش از شش سال در زندان‌های گروه کومله و دموکرات شکنجه شد. عباس ریاحی فیلمنامه سوران را نوشته و سروش محمدزاده کارگردانی آن را برعهده داشته است. محمدزاده در مصاحبه‌ای گفته: «وقتی کتاب «عصرهای کریسکان» را خواندم، علاقه‌مند بودم نعل به نعل کتاب را تبدیل به فیلم و سریال کنم اما در گفت‌وگو با نویسنده اثر به این نتیجه رسیدیم که جزئیات و ریزه‌کاری‌های داستانی مناسب رمان است.»

